THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, President, Gen. Mgr. H. HIRSH, Editor
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
67 Elizabeth Street Telephone Main 4582
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

נארישע לימענעס

עלענד, פערלאזען פון אידען און קריסטען, ארעם און האלב פער־ריקט, איז דיעזע וואך געשטאנען אין קאורט דער משומד הערי אשער, אנ־געקלאגט אין מארד־אנגריף.

ער האט ניט געהאט וועמען עס זאל איהם פערטהיידיגען, קיינע פריינד זענען צו איהם ניט געקומען איהם ארויסהעלפען אדער אפילו טרייס־טען; אין פופצעהן מינוטען צייט האט איהם די דזשורי געפונען שולדיג אין דער קלאגע און נעקסטע וואך, וועט ער דארפען אויסהערען פון דעם ריכטער ווי גרויס די שטראף וועט זיין.

די רייד פון דעם אנגעקלאגטען בשעת ער איז געשטאנען אין וויטנעס־באקס, קענען דיענען אלס גוטע לעהרע פאר די יעניגע לייטע וואס דרעהען זיך ארום די מיסיאנערען און האלטען זיך ביי שמד'ן.

„מען האט מיך רואינירט, האט ער דערצעהלט אין קאורט; מיין גאנצען לעבען האבען זיי רואינירט, יעצט בין איך ניט קיין איד און ניט קיין קריסט; די ערשטע ווילען מיך ניט קענען ווייל איך האב זיי פערלא־זען און די צווייטע האבען מיך פיינד, דערפאר וואס איך בין ניט מעהר ווי א משומד, א געוועזענער איד.

דאס איז גאטס שטראף אויף מיר, דערפאר וואס איך האב פערלא־זען דעם גלויבען פון מיינע עלטערען!"

צו שפעט האט דער איבענדערמאהנטער משומד אויסגעפונען זיין טעות, צו שפעט האט ער זיך געכאפט, דאס ער איז רואינירט און פונקט אין דער זעלבער לאגע געפינען זיך אויך אלע אנדערע משומדים אין א צייט ארום נאך דעם ווי זיי שמד'ן זיך.

עלענד, פערלאזען פון אידען און קריסטען, ארעם און פערשפיגען, דאס איז דער רעזולטאט פון יעדען משומד.

כמעט מיט יעדען איינעם פון זיי ווידערהאלט זיך די זעלבע פאסירונג ווי מיט הערי אשער, אויף דעם זעלבען אופן קריכען זיי אריין און אויף דעם זעלבען אופן ווערען זיי רואינירט, פערצווייפעלט און האלב פער־ריקט פאר יסורים.

לכתחלה שטעלט זיך אזא נפש אוועק ביי די מיסיאנערישע דרשות אדער ער געהט אריין צו זיי אין דער מיסיאן־הויז בלויז אויס נייגעריג־קייט, וואס קען איהם דען שאדען, אז ער וועט וויסען וואס זיי ריידען אדער זעהען וואס זיי טהוען דארטען?

די חברה נשמה־כאפער פערבינדען מיט איהם דאמאלס א געשפרעך און אויף א קונציג ממזר'שען שטייגער געווינען זיי זיין פריינדשאפט, זיי געפינען אויס וואו דער שוך קוועטשט איהם, ווייל די מעהרסטע וועלכע געהען צו זיי אריין, זענען עלענדע אומגליקליכע דזשאבלאזע מענשען און אזוי שנעל ווי דער מיאוסער נשמה־פעדלער געפינט אויס אויף וועלכען גע־ביט ער קען זיך ניצליך מאכען, פערזאמט ער ניט צו טהון עטוואס. ער העלפט זיין צוקינפטיגען קרבן מיט א קלייניגקייט, מיט א פאאר דאלער, מיט א פאאר שיך, מיט א האלבען טאן קוילען, מיט א זעקעל פאטייטאס און מאנכעס מאל טאקי מיט א דזשאב, אבער מעהר ווי אלעס שיט ער מיט זיסע ריידעלאך, מיט א גוואלדיגער פריינדשאפט. ער קריכט אריין צו זיין קרבן אין הארצען און ווערט דארטען דער גאנצער בעל הבית, אונטער דער צייט וואס דאס ווערט געטהון, מוז שוין דער קרבן וועלענדיג אדער ניט וועלענדיג בעזוכען די מיסיאן־הויז. ער קען דאך ניט ענטזאגען זיין גוטען פריינד און וואלטהעטער, ער ווייס אבער ניט, אז פון דיעזע בעזוכען זיינע, לעבט דער מיסיאנער א גוטען טאג, מאכט פראפיטען און שטייגט אין דיענסט ביי די העכערע רעדעל־פיהרער, ביי דער קירכע וועלכע שטעהט הינטער די מיסיאן־הייזער. דער אונגליקליכער קרבן ווייס נעבאך ניט, אז מיט זיין קומען אין דער מיסיאן־הויז, ברענגט ער דעם מיסיאנער, דעם אידישען פערפיהרער, טויזענד מאל מעהר נוצען ווי דער מיסיאנער האט איהם געבראכט, ווייל די גאנצע מיסיאן־הויז ווערט אויפגעהאלטען צו־ליעב אזעלכע בעזוכען, ווען ניט די בעזוכער, וואלט די קירכע צוגעמאכט די טיהרען און די נשמה־פעדלער וואלטען אליין געבליבען אהן דזשאבס.

דער קרבן פאנגט אן צו האפען, און מען גיט איהם גרינדע דערצו, דאס ער וועט זיך אויך ארויפארבייטען, ער וועט אויך שטייגען, ער וועט זיך אויך דערדיענען צו זיין א פיהרער און לעבען אזא גליקליכען טאג ווי דער מיסיאנער, אדער ער האפט אז צום ווייניגסטענס וועט ער בעקומען א סטעדי גוטען דזשאב אין א קריסטליכער פירמא, וואו מען וועט זיך מיט איהם האלטען ווי מיט אן אבן טוב; דער נשמה־גנב גיט איהם אונטער די גאנצע צייט די נויטיגע היץ, ביז דער פערפיהרטער שטימט איין צו שמד'ן זיך אויף אן אמת.

דא האט דער מיסיאנער זיין צווייטען גרויסען פראפיט, ער מאכט דערפון א גאנצע צערעמאניע, ברענגט ארונטער די געלד־שטיצער פון דער קירכע, די פאאר פרומע אלטע רייכע מוידען און אין זייער אנוועזענ־הייט ווערט דער אומגליקליכער אבגעשמדט, דער מיסיאנער בעקומט דא־פיר גרויסע פרעזענטען, פיעל לויב־געזאנג; ער שטייגט העכער אין דיענסט, קריגט העכערע וויידזשעס, בעקומט מעהר צוטרויען און לעבט א גליקליכען טאג, וועהרענד דער אבגעשמדטער פאנגט אן גאנץ שנעל צו אויסגעפינען, אז ער האט זיך רואינירט אומזיסט און אומנישט; נאך זיין שמד'ן זיך, בעקומט ער שוין ניט מעהר קיין טובות, מען רעדט שוין ניט מיט איהם אזוי ליעבליך און זיס; אויס קוילען, אויס פאטייטאס, מען הארפט איהם אמאל צו א ביינדעל, ער זאל שווייגען, אבער מען גיט איהם צו פערשטעהן, אז ער דארף זעהען אליין מאכען א לעבען און דזשיזעס וועט איהם שוין מסתמא העלפען.

די לימענע איז שוין אויסגעקוועטשט, דער מיסיאנער האט זי שוין אויסגעזויגען, דעריבער ווארפט ער זי אוועק.

און ווען אפילו מען העלפט נאך אביסעלע אויס דעם קרבן נאך זיין שמד איך, איז וואס פאר א ווערטה האט עס? קיין ריכטיגע זאך גיט מען איהם ניט; צו קיין לייכטען לעדיג־געהערישען לעבען לאזען זיי קיינעם ניט צו, דאס האלטען זיי פאר זיך אליין, אלעס וואס זיי קענען שוין טהון פאר דעם משומד, איז צו קריגען איהם א סטעדי דזשאב אין דער קענעדער פאנדרי, דער ארימער משומד זעהט זיך אבער באלד ארום, אז מיט זיין ווערען א גוי, האט ער נאך ניט געקראגען דעם גויאישען כח, דער דזשאב איז ניט פאר איהם, ער מוז עס ווארפען און דאמאלס כאפט ער זיך ערשט אויף פון שלאף; ער איז פערהאסט ביי זיינע אידען און פעראכטעט פון גוים ער איז רואינירט אויף זיין גאנצען לעבען און האט ניט קיין פלאץ אויף דער וועלט, כאטש נעהם שריי דזשיזעס חי וקים!

הערי אשער האט געהט דעם סוף פון יעדען אנדער נאר וואס לאזט זיך אויסזויגען פון די נשמה־פיאווקעס, ער האט עס אבער שוין ניט גע־קענט אריבערטראגען און ער האט געוואלט שיסען איינעם פון זיינע פער־פיהרער, אויף טוידט; איהם איז עס ניט געלונגען און ער וועט יעצט האבען צו בעקלאגען זיין צוזאמענקומען זיך מיט דער פערפיהרערישער גע־זינדעל, זיצענדיג זיין גאנץ לעבען אין פריזאן אדער אין א משוגעים־הויז וואו מען זוכט איהם צו פערשפארען...

די אלע אנדערע משומדים וועלכע זענען נאך ניט בעגאנגען אזא נא־רישקייט ווי אשער, פיהלען זיי אבער פונקט ווי ער; זיי וואלטען איך געשאסען אויף זייערע פערפיהרער, נור זיי האבען ניט דעם מוטה דערצו אדער זיי זענען נאך ניט גענוג פעררוקט.

יעדענפאלס איז עס א גוטע לעהרע פאר אלע יענע וועלכע דרעהען זיך ארום ביי די מיסיאנערישע דרשות אין גאס און אין זייערע מיסיאן־הייזער; זאלען זיי יעצט בעגרייפען וואס מען וויל פון זיי; זאלען זיי פערשטעהן, דאס זיי זענען לימענעס, וועמען די נשמה־כאפער זוכען צו איסזויגען און נאכהער אויך'ן מיסט ארויסשליידערען; זאלען זיי זיך ארויסווארפען פון קאפ די נארישע געדאנקען, אז דער שמד וועט זיי ברענ־גען גליק אין לעבען!

זיי זענען קרבנות פון א באנדע געלד־גייציגע, כאראקטערלאזע מענשען, וואס האבען פאר געלד פערקויפט זייער עהרע און זייער גאט!

זיי זענען לימענעס, נארישע מענשען־לימענעס, וועלכע לאזען זיך אויסזויגען פון א באנדע דורכגעטריבענע, ביטרע געלד־מאכער!

לעא ארענשטיין

—):(—

וואס דער בערימטער מוזיק קריטיקער דזשיימס הייגעקער זאגט וועגען איהם.

ווען מען וויל וויסען דאס לעצטע ווארט אין דער מוזיקאלישער וועלט, הן בנוגע וועלכער עס איז מוזיקאלישער קאמ־פאזיציאן, אדער בנוגע איהר אויספיהרונג ווענדעט מען זיך צו דעם גרויסען פאר־שטעהער פון מוזיק דזשיימס הייגעקער.

הייגעקער'ס ווארט בנוגע מוזיק פראגען איז להבדיל תורת משה. ביי איהם פרעגט מען א מיינונג בנוגע א גע־וויסען מוזיקאלישען ווירטואזא אדער זשע־ניע. צו זיין מיינונג וועגען א געוויסער מוזיקאלישער שוהלע הערען זיך צו ניט נאר מנגנים און מוזיקער, קאמפאזיטארס און קינסטלער נאר אפילו די גרויסע מוזיק קריטיקער בעטראכטען איהם ווי א גאט אויף דיזען געביעט.

עס וועט דארום זיין גאנץ אינטערע־סאנט צו הערען וואס זאגט דיעזער ידען, דיעזער גרויסער מומחה פון מוזיק, דיע־זער גרויסער קריטיקער דזשיימס הייגע־קער, איבער אונזער יונגען ווירטואזא לעא ארענשטיין.

עס וועט ניט נור זיין וויכטיג און אינ־טערעסאנט פאר אונז זיין מיינונג איבער דעם יונגען מעערבער, ווי מאנכע רופען דעם גרויסען פיאניסט און קאמפאזיטאר לעא ארענשטיין, דערפאר ווייל ארענ־

שטיין איז א איד, אונזערער הייסט עס, ניט נאר דערפאר, נאר אויך ווייל מיר ווע־לען אויך בעסער פערשטעהן און שעטצען זיין זשעניע, ווען מיר וועלען קירצליך הא־בען די געלעגענהייט איהם, ארענשטיינען אליין צו הערען און פון איהם בעגייס־טערט ווערען.

—איך האב געהאט געהערט שוין פיעלע מאהל פון לעא ארענשטיין — זאגט דזשיימס הייגעקער, אין "פוק" פון 17־טען אפריל, — איך האב אויך געהאט גע־לעזען מאנכע פון זיינע קאמפאזיציאנען. איך האב אפילו פראבירט זיי צו שפיעלען. מיט איינינע יאהר צוריק האט מען אין לאנדאן געשריבען וועגען איהם גאנצע קאלומס. יעדער האט געמאכט אנדערע פירושים. אלע נאטירליך, האבען איהם געלויבט ביז אין הימעל. איך האב אבער איהם קיינמאהל ניט געזעהען און איך האב קיין מאל ניט געהערט איהם שפיע־לען. ווען די מוזיק ליעג פון אמעריקא איז אזוי גוט געווען און האט מיר געשיקט פלעצער פאר זיין פיערטען רעסיטעל וועל־כען ער האט געגעבען אין דעם שעהנעם באנדבאקס טהעאטער אין דער 15־טער סטריט איז מיין נייגעריגקייט פאלשטענ־דיג צופריעדען געשטעלט געווארען, דאס הייסט מיין אויער און אויך מיין אויג.

דער אדיטאריום איז דארט אפילו ניט שטארק גרויס, ער איז אבער אן איהעאלער פלאטץ פאר אן אינטימען פיאנא ריסיי־טעל. און לעא ארענשטיינס שפיעלען איז אינטים. איהר פיהלט אין שפיעלען אז דאס רעדט צו איך אן היימישע ליעבע שטימע, א זיס קלינגענדע שטימע פון אן איינגעם, פון אן אלטען בעקאנטען פריינד, וועמען איהר האט אזוי ליעב צו הערען און הערען אהן אן עק און אהן א סוף.

איך בין זיך מודה אז ווען איך בין געגאנגען האב איך געפיהלט, אויב ניט חוזק צו מאכען, ווענינסטענס סקעפטיש. איך האב מיר ניט געקאנט פארשטעלען אז א מענש אין די יאהרען ווי ארענשטיין איז זאל זיין עטוואס גרויסעס, געניאלעס.

גאנץ אנדערש האב איך געפיהלט ווען איך האב דערהערט די ערשטע געט־ליכע טענער וועלכע ער האט ארויסגע־בראכט.

ווען ער האט געענדיגט האב איך קוים דעם אטהעם געכאפט און אויסגעשריען: ווי שעהן, ווי רייך, ווי וואונדערבאר!"

נאך מיין מיינונג איז ער דער איינ־ציגער פיאניסט אויף דער וועלט וועלכער וואלט געקאנט שפיעלען אין די בעריהמטע קארראל גאלערעען און בעקעמפפען די פאלשע טענער פון די וועגד פון יענע גא־לערעען אונ ניט פאלען א טויטער ביי דער פיאנא.

ווי אזוי ער שפיעלט?

דאס איז מיט ווערטער אונמעגליך איבער צו געבען.

האט איהר ווען געהערט שפיעלען דעם יונגען זיעגפריעד — פערסי גרענדזשער — דעם גרויסען מוסקולען ארטיסט? האט איהר בעמערקט זיין ענערגיע ווי פון א זונען גאט?

אין פערגלייך מיט ארענשטיין איז ער א מלאופים קינד.

אין זיינע טענער הערט זיך א סארט ווייכקייט ווי א געזאנג. דער טאן זיינער איז רייך און פעסט. די קאלירען פון די טענער בייטען זיך און בלענדען דאס אויג. זיינע פראזען זיינען מוזיקאליש און אזוי פיין אונערדעל. אהנע צווייפעל א גרויסער פיאנא טאלאנט, א ווירטואזא.

זיין פיאניסימא, ווען ער צוגיסט זיך שטיל קוים וואס מען הערט, איז באמת א געגום צו הערען. איהר הערט קולות פון גן־עדן פויגעלאך אין שטילען וואלד אין פריהלינג ביים שיין פון דער לבנה. ער קאן אויך עקספלארירען. ווי א בעלאגע־רונגס קאנאן שיסט ער אויס. איך בין זי־כער, כאטש איך האב איהם ניט געהערט אין שאפען אדער שומאנן, דאך בין איך זיכער אז ער שפיעלט זיי מיט סימפאטהי און שעהנקייט ווי קיינער פאר איהם האט עס נאך ניט געטהאן.

ארענשטיין שפיעלט דעם מאדערנעם דעבוססי, מיט ליעבע און זעהר אינטערע־סאנט. ער שרעקט זיך ניט פאר דער איינ־טאניגקייט וואס געפינט זיך אין דעם טאנלייטער פון די "פאגאדעס", ער פער־טייטשט זיי אויף זיין אופן, אויף א ליע־בען, שעהנעם און זעהר אינטערעסאנטען אופן, אזוי אז אין יעדער טאן איז פאראן אן אנדער נשמה, א ניי נשמה, זיין, ארענשטיינס, נשמה.

אלס קאמפאזיטאר איז ארענשטיין אויסערגעוועהנליך גרויס. און וואס מען האט געשריבען וועגען איהם און אלע שבחים וואס מען האט איהם געגעבען פערגלייכענדיג איהם מיט די גרעסטע גאונים אויף דיעזען געביעט זיינען ניט איבערטריבען.

זיינע דיאלאגען און זיינע ליעבעס קאמפאזיציאנען קלינגען ווי צוויי פערליעבטע פויגעלאך וואלטען זיך אין ליעבע ער־קלעהרט אויף א גרין בערגעל ערגעץ אין דער שטילקייט פון דער נאכט.

איך בין געווען ערשטוינט. עס האט מיר געשווינדעלט אין די אויגען פון גרויסער איבעראשונג.

איך האב געזעהען, געפיהלט אז דאס שפיעלט פאר מיר א גרויסער ווירטואזא ווען ער האט מיט זיין הימלישען שפיע־לען פארגעשטעלט כעס, דאן שלום און פרייד.

איהר האט געפיהלט אז מען וועיזט אייך ממש ערשט דעם גיהנום מיט זיינע שרעקען און נאכהער דעם גן עדן און גליק. וואויל איז דעם דור וואס האט אזעל־כעס ארויסגעגעבען.

גליקליך זיינען די אויערען וואס הע־רען איהם, טויזענד מאהל גליקליך זיינען די וואס הערען אזא רייכע מוזיק און אזוי שעהן, וואונדער שעהן געשפיעלט."

דער בייענשטאק

אין לעצטען נומער "ליטעראטור און לעבען" זאגט די רעדאקציאן ארויס א וויכטיגען געדאנק בנוגע דעם איצטיגען קאנפליקט צווישען די פעראייניגטע אי־דישע געווערקשאפטען פון ניו יארק און דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר.

דער ענין איז זעהר, זעהר וויכטיג און מיר ווילען איהם איבערגעבען אין תמצית.

ווי בעקאנט האבען די מענער שניי־דער רעוואלטירט געגען דער אלטער אזוי גערופענער ריקערט מאשין און האבען גע־גרינדעט די "אמאלגעמייטעד", דאס הייסט א פערבאנד פון מענער שניידער יו־ניאנס נור אהן ריקערט'ן, אהן די פאריגע פיהרער.

די קיים איז פארגעבראכט געווארען פאר דער אמעריקאן פעדעריישאן אף ליי־באר, דאס הייסט פאר איהרע פערטרע־טער און דער־פסק איז געווען דאס "לויט דעם געזעץ" האט די ריקערט מאשין רעכט.

צווינגען נאטירליך קען מען ניט דיא אמאלגעמייטעד זי זאל אריינגעהן אין דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר, הייסט עס אז זיינען פאראן צוויי פער־באנדען פון שניידער אין אמעריקא. די ריקערט־מאשין וועלכע איז אין דער אמע־ריקאן פעדעריישאן אף לייבאר און דיא "אמאלגעמייטעד" וועלכע שטעהט אוי־סער דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר. דאס הייסט איזאלירט, אליין אויף'ן פעלד נור מיט גלויבען אין אייגע־נער קראפט און, איבערהויפט, אז דער יושר און אמת איז אויף זייער זייט.

עס איז אלזא געווען א פראגע פאר די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען ווי אזוי זיי זאלען דא האנדלען.

אריינגעהמען די "אמאלגעמייטעד" הייסט צו האנדלען לויט דעם יושר, ווייל די אידישע געווערקשאפטען האלטען אז די אמאלגעמייטעד איז דורכאויס גערעכט. עס וועט אבער הייסען אין דער זעלבער צייט צו האנדלען געגען דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר, פון וועלכער די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען זיי־נען א טהייל, ווייל כמעט אלע יוניאנס וועלכע שטעלען צונויף די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען זיינען אפילי־אייטעד מיט דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר.

דער רעזולטאט איז געווען דאס די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען האבען בעשלאסען ניט צו לאזען די אמאל־געמייטעד איזאלירט, נאר זי אריין נעה־מען צו זיך.

וועגען דיעזער פראגע רעדט עס די רעדאקציאן פון "ליטעראטור און לעבען", און זאגט:

—אין די "פיהרענדע" קרייזען פון דער אידישער ארבייטער בעוועגונג וויזט אויס דאס עס הערשט א שטימונג דאס מען מוז זיך אריינווארפען אין אן אפא־זיציע געגען דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר. דער "פארווערטס" אין זיי־נע עדיטאריעלס אויך דר. גאלדפארב פיה־רען אן א שטארקע אגיטאציע פאר א שפאלטונג.

מיר ווילען ניט זאגען אז דאס ווערט געטהאן מיט שלעכטע מאטיווען. דאס מאכט אבער ניט די לאגע בעסער און די האלטונג ניט קלינגער און ניט געזינטער.

א קאנפליקט מיט דער גאנצער ניו־יארקער און מיט דער אלגעמיינער אמע־ריקאנער ארבייטער בעוועגונג מוז אונ־טער אלע אומשטענדען אויסגעמידען ווע־רען פאר די אידישע געווערקשאפטען. און ווען עס זאל אפילו אויסקומען צו דארפען אויסשליסען די "אמאלגעמייטעד" מוז אויך דער קרבן געבראכט ווערען.

ביי אלע אונזערע סימפאטיען צו דער נייער יוניאן, מוז דאך געזאגט ווערען אז זי אליין האט ניט געדארפט דערלאזען דאס צוליעב איהר זאל די אידישע ארביי־טער בעוועגונג אריינגעצויגען ווערען אין אזא געפעהרליכען קאנפליקט, דאס זי זאל דארפען אבגעזונדערט ווערען און אויסגע־שטויסען ווערען פון שוים פון דער אלגע־מיינער טרייד יוניאן בעוועגונג.

די "אמאלגעמייטעד" דארף געוויס אנגעהן מיט איהר ארבייט; זי וועט געוויס בעקומען די פריינדליכסטע שטיצע מצד פון אלע בעסערע עלעמענטען אויף דער אי־דישער גאס, ניט נור מצד פון די ארביי־טער ארגאניזאציעס. זי דארף אויך ווייד־טער קעמפפען זיך צו דערשלאגען א "סטענדינג" אין שוים פון דער אמעריי־קאנער ארבייטער בעוועגונג, און די גע־ווערקשאפטען פון זייער זייט קענען דעם קאמפף אלס סימפאטייזערס שטי־צען. אבער עס איז קיין לעבענס־נויטווענ־דיגקייט ניטא פאר די "אמאלגעמייטעד" דוקא צו זיין אנגעשלאסען אפיציעל אן די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען און עס איז, פארקעהרט, א גרויסע לעבענס גע־פאהר פאר דער גאנצער אידישער אר־בייטער־בעוועגונג אויסגעשלאסען צו ווע־רען פון דער אלגעמיינער ארבייטער בע־וועגונג.

מען זאגט אונז אז די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען בעקומען וועניג וואס שטיצע מצד פון דער אמעריקאנער ארבייטער בעוועגונג, דאס מעג אויך זיין אמת.

אבער ווען די "אמעריקאן פעדעריי־שאן" וואלט אפילו קיין מאל אין לעבען קיין פינגער אין קאלטע וואסער ניט א ריהר געטהאן פאר די אידישע יוניאנס, וואלט אויך געווען ניט אבצושאצען הויך גענוג דעם גוואלדיגען שאדען און דיא גרויסע געפאהרען וואס קענען קומען פאר די אידישע יוניאנס, ווען זיי זאלען אב־געזונדערט ווערען פון דער אלגעמיינער אמעריקאנער ארבייטער בעוועגונג.

די אמעריקאן פעדעריישאן האט אין פערלויף פון איהר לאנגער עקזיסטענץ בע וויעזען, אז נאך מעהר ווי זי קען "בעלוי־נען פריינד", קען זי בעשטראפען פיינד, און דערפאר זאגען מיר:

אויף'ן גליטשיגען וועג האט זיך גע־שטעלט די אידישע ארבייטער בעוועגונג בכלל און דער "פארווערטס" בפרט. ווייטער געהן אויף דעם וועג פון שפאל־טען די ארבייטער בעוועגונג און ארויסרו־פען קאנפליקטען מיט דער אלגעמיינער ארבייטער בעוועגונג טאר מען ניט. נאך אין טריט און עס וועט זיין שוין אונמעג־ליך זיך צו אומקעהרען צוריק.

עס איז א פאלשער רעוואלוציאנאריזם אט דיעזער "נאפליעוואט" מצד פון די אידישע יוניאנס און אויך א פאלשער נאצ־יאנאליזם צו מיינען אז די אידישע אר־בייטער בעוועגונג קען אנגעהן נארמאל מיט איהר וואוקס, ענטוויקלונג און גרויסע קעמפפע אין גאנצען אבגעזונדערט פון דער אלגעמיינער אמעריקאנער בעוועגונג, שטעהענדיג אין מלחמה מיט איהר.

דער שיקזאל פון דע ליאנס יוניאנס און פון די אינדאסטריעל ווארקערס אף די וואירלד מעג דיענען אלס התראה פאר די פעראייניגטע אידישע געווערקשאפטען. ניין, לא זו הדרך! אויף אט דעם גליטשי־גען געפעהרליכען וועג קען מען גאנץ לייכט האלדז און גניק צוברעכען.

געווינען דערביי אבער קען די אי־דישע טרייד יוניאן בעוועגונג גאר ניט."

—):(—

א געשפרעך מיט קארל ליעבקנעכט.

אין א נומער פון "עקא דע פאריז" איז פערעפענטליכט געווארען א געשפרעך וואס עס האט געהאט א שפאנישער זשור־נאליסט מיט דעם בעריהמטען דייטשען סאציאליסט קארל ליעבקנעכט.

— פארוואס האט איהר זיך אבגע־זאגט צו שטימען פאר'ן מיליטערישען בודזשעט? — האט דער זשורנאליסט גע־פרעגט ליעבקנעכטען.

— דערפאר ווייל איך בין פריהער פאר אלץ א אינטערנאציאנאלער סאציא־ליסט און איך האב ניט געקענט צושטימען צו געבען א רעגיערונג געלד, אז זי זאל פיהרען א מלחמה פאר'ן קאפיטאליזם. די איצטיגע מלחמה איז ענטשטאנען צוליעב דעם וועלען זיך פערהיטען און זי איז אן אבסורד. ביסמארק האט דאס גאנץ גוט גע פיהלט ווען ער האט געזאגט, אז צו ער־קלעהרען א מלחמה אויס מורא טאמער וועט יענער מיר ניט ערקלעהרען איז פונקט ווי איינער וואלט בעגעהן זעלבסט־מארד דערפאר ווייל ער האט שרעקליך מורא צו שטארבען.

— רעכענט איהר ניט הערר ליעב־קנעכט אז די רעגיערונג וואלט אפשר איינ־געגאנגען אויף קאמפראמיסען ווען איהר וואלט בעשטאנען אויף איהר פאליטיק?

—דאס וואלט געווען דאס אונמא־ראלישסטע. דאס הייסט דאך פשוט, אז מיר זאלען זאגען צו דער רעגיערונג: גיב אונז פאליטישע רעכטע און דערפאר וועלען מיר אייך געבען קאנאנען.... מיר, אינטערנאציאנאלע סאציאליסטען קענען ניט דערלאזען אז פראנקרייך און ענגלאנד זאלען צוריסען ווערען, ווייל די פאלגען דערפון וואלט געווען אן אומגליק פאר'ן פראלעטאריאט פון די דאזיגע צוויי לענ־דער און דאס וואלט אויך געווירקט אויף די דייטשע ארבייטער.

כאטש איך האב ניט די מעהרהייט האב איך אבער א געוויסע טהייל פון די ארבייטערוועלט אויף מיין זייט.

מיין איצטיגע האלטונג איז פאר מיר א פליכט. און איך גלויב אז מיין טהעטיג־קייט איז אין איינקלאנג מיט דעם אידעאל פון אונזער ארבייטער פארטיי.

געמאכט אין „קענעדע"

פאר'ן קערפער און מוח

בלוט רייך און בויענדע אייגענשאפטען איז דער יסוד פון געזונד און לעבען. אייער דאקטאר וועט אייך זאגען, אז אום רייך צו מאכען דאס בלוט, איז ניטא קיין בעסערעס ווי א גוטער מאלץ עקסטראקט, און דער בעסטער איז

קאסגרייווס האלב־און האלב

צו פערקויפען איבעראל
אין פיינט און קווארט פלעשער
טעלעפאנירט צו אייער דילער

דער איינציגער טשיל־פרוף־ביער

שוין אריבער א האלבען יאהר־הונדערט, אז דער קאסגרייוו לייבעל מיינט דאס בעסטע אין מאלט האפען ברויעריי.